

Posudek konzultanta diplomové práce

Jméno diplomanta: Martin Matula
Téma: **Povinnosti spojené s akcií**
Rozsah práce: 119 905 znaků
Datum odevzdání práce: 13. 11 2023

1. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Zatímco není sporu o tom, že přidáváním či ubíráním práv lze vytvořit nové druhy akcií, na otázku, zda s akcií lze (nad rámec vymezený zákonem) spojit další povinnosti, jednoznačná odpověď chybí. Z vývoje názorů v literatuře lze přitom vysledovat výraznou změnu postojů, kdy nejprve byla možnost spojit s akcií další povinnosti jednoznačně odmítána, avšak postupně stále více autorů zastává názor, že spojit povinnosti s akcií je za určitých podmínek přípustné. Zvolené téma tak lze hodnotit jako vysoce aktuální.

Zpracování zvoleného tématu vyžaduje dobré zvládnutí obchodního práva (včetně problematiky cenných papírů). Analýza problematiky je komplikována nedostatkem zdrojů, které se tomuto tématu věnují. I z tohoto důvodu se zdá být vhodné seznámit se s řešením, které volí zahraniční úpravy. Lze shrnout, že co do náročnosti patří téma ke středně náročným.

2. Formální a systematické členění práce

Práce je rozdělena do tří částí, které jsou doplněny úvodem a závěrem.

První část vymezuje akcii, rozlišuje kvantitativní a kvalitativní stránku akcie a představuje možnost vytvořit různé druhy akcií. Část je stručná, lze ji nicméně považovat za vhodný úvod do problematiky.

Druhá část se zaměřuje na povinnosti, které s akcií spojuje zákon (tzv. zákonné povinnosti). Stručně je zmíněna povinnost loajality. Z její existence autor především dovozuje, že překážkou pro dovození existence povinnosti spojené s akcií není skutečnost, že takovou povinnost právní úprava výslovně nezmiňuje (tak tomu bylo u povinnosti loajality až do roku 2014). Dále jsou stručně zmíněny povinnosti spjaté s akcií jako investičním nástrojem (oznamovací povinnost podle zákona o podnikání na kapitálovém trhu, povinnost učinit nabídku převzetí podle zákona o nabídkách převzetí). Konečně jsou krátce představeny dílčí povinnosti upravené zákonem o obchodních korporacích. Autor v této souvislosti rozlišuje povinnosti předkládacího charakteru, povinnosti peněžního rázu a povinnosti sistačního charakteru.

Těžištěm práce je třetí část označená jako Povinnosti zvláštní. Pod tímto pojmem diplomant rozumí povinnosti, které s akcií nespojuje zákon, ale součástí akcie se stávají na základě dohody akcionářů. Na úvod třetí části diplomant krátce shrnuje postoj literatury k otázce vytváření různých druhů akcií přidáváním povinností, a to jak před redefinací, tak po roce 2014.

Následně je detailně rozebrán příplatek, a to jak právo poskytnout příplatek, tak příplatková povinnost. Cílem je dle diplomanta extrahovat argumenty pro zavedení příplatkové povinnosti a tyto argumenty pak využít při hodnocení, zda lze s akcií spojit další (jiné) povinnosti. Diplomant dospívá k závěru, že není žádného důvodu, proč by měla být vyloučena možnost poskytnout příplatek; poskytnutí příplatku v akciové společnosti je možné (princip legální licence). Rovněž při hodnocení příplatkové povinnosti dospívá k závěru, že přípustnost uložení příplatku není *a priori* vyloučena a že je třeba zkoumat soulad uložení takové povinnosti s veřejným pořádkem, dobrými mravy, statusem akciové společnosti a smyslem a účelem úpravy akciových společností.

V navazující podkapitole (3.2.) se diplomant věnuje otázce, nakolik lze s akcií spojit jiné (zvláštní) povinnosti. Přípustnost spojení zvláštních povinností přitom poměřuje na základní limity, které vymezil v předchozí podkapitole, tj. na soulad s dobrými mravy, veřejným pořádkem, se smyslem a

účelem úpravy akciových společností. Rovněž je zkoumáno, zda zákaz spojit povinnosti s akcií nepředstavuje statusovou otázku. Pozornost je dále věnovaná problematice ochrany drobných investorů (3.2.3-3.2.4). Následně je pojednáno o typech povinností, které by se mohly stát součástí akcií. Podkapitolu uzavírá shrnutí limitů tvorby zvláštních povinností; zároveň jsou vymezeny druhy povinností, které s akciemi spojit nelze.

Zvolená logická struktura je možná, byť omezení hledání mezi přípustnosti ukládání povinností pouze na základě umožnění příplatkové povinnosti se ukazuje jako nedostatečné (sám diplomant následně stanoví další významnou mez - ochranu drobného akcionáře, tzv. retailového investora). Rovněž by bylo možné zvážit, zda příklady jednotlivých typů povinností, které lze spojit s akcií, by neměly být stručně pojednány již v úvodu třetí části.

3. Vyjádření k práci

Z práce je zřejmé, že se autor důkladně seznámil s dostupnou českou literaturou a je schopen trefně parafrázovat závěry jednotlivých autorů. Co chybí, je více vlastního názoru v druhé části a podkapitole 3.1. třetí části. Výrazně více vlastní analýzy je zastoupeno v podkapitole 3.2. I zde by nicméně bylo namístě věnovat argumentaci závěrů více prostoru. Diplomant sice (s odvoláním na přípustnost příplatkové povinnosti) vytyčuje meze, které vylučují spojení povinnosti s akcií, na jejich (ne)naplnění však usuzuje celkem stručně a bez větší argumentace. Pro vyloučení pochybností je třeba uvést, že výtka nesměřuje k nedostatečné analýze jednotlivých neurčitých pojmů (veřejný pořádek, dobré mravy apod.), ale možnosti jejich naplnění při ukládání povinností.

Na druhou stranu je třeba ocenit nadhled, který diplomant při zpracování diplomové práce měl, stejně jako netradiční pojetí, kdy přípustnost spojení povinností s akcií je odvíjena od argumentů, které jsou používány k přípustnosti příplatkové povinnosti (byť – jak uvedeno výše – se tento postup nakonec ukazuje jako nedostatečný).

4. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cílem práce je zjistit „ <i>zda a v jakých podobách je možné spojit s akciemi vedle práv také povinnosti</i> “ (s. 2). Cíle bylo v zásadě dosaženo, byť by na některých místech závěry zasloužily důkladnější odůvodnění.
Samostatnost při zpracování tématu	Není důvod se domnívat, že by diplomant práci nezpracovával sám.
Logická stavba práce	Zvolená struktura je možná a umožňuje dosažení sledovaného cíle.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů, citace)	Využita je relevantní tuzemská literatura. Cizojazyčná literatura je využita v minimálním rozsahu, byť by pro zpracování zvoleného tématu byla přínosem. Citace jsou provedeny důsledně a způsobem pro vědecké práce obvyklým.
Hloubka provedené analýzy	Hloubka analýzy je na některých místech spíše omezená, celkově ji lze nicméně hodnotit jako dostačující.
Jazyková a stylistická úroveň	Text na některých místech obsahuje velmi dlouhé věty, což neprospívá jeho srozumitelnosti (např. s. 10. 13). Opakovaně chybí interpunkce (např. s. 3, 4, 6).

5. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

- Zajišťuje stávající úprava dostatečnou ochranu akcionářů, kteří nesouhlasí s uložením povinnosti? Bylo by vhodné stávající úpravu v tomto směru novelizovat? Pokud ano, jakým konkrétním způsobem?
- Na s. 26 je uvedeno, že inkorporace povinnosti do akcie může vést ke ztrátě solventnosti akciové společnosti. Prosím o příklad povinnosti, která by vedla k takovým důsledkům.
- Diplomant dospívá k závěru, že dobré mravy ani veřejný pořádek nebrání začlenění povinností do akcie. Lze si představit jednotlivé situace, kdy by začlenění povinnosti do akcie bylo v rozporu s veřejným pořádkem či dobrými mravy?
- Diplomant dovozuje, že je přípustné povinnosti vtělit i do akcií, které jsou obchodované na regulovaných trzích (s. 30-33). Jak tento závěr zapadá do koncepce ochrany (drobných) investorů, která je v právu velmi silně akcentována?
- Lze závěry usnesení Nejvyššího soudu, sp. zn. 29 Cdo 1436/2014 interpretovat tak, že součástí povinnosti loajality nikdy není zákaz konkurence (s. 37)?
- Diplomant jednoznačně odmítá možnost, že by s akcií byla spojena pracovní povinnost (povinnost pracovat pro společnost, s. 39). Lze nalézt argumenty pro to, aby takovou povinnost bylo možné s akciemi spojit (obdobně jako např. s podílem ve společnosti s ručením omezeným)?

6. Doporučení/nedoporučení k obhajobě

Vzhledem k výše uvedenému **doporučuji** předloženou diplomovou práci k obhajobě, přičemž ji navrhuji klasifikovat stupněm **velmi dobře**.

V Praze dne 21. 12. 2023

JUDr. Lucie Josková, Ph.D., LL.M., konzultant diplomové práce